

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Infrastruktur- och bostadsministern

Till riksdagen

Svar på fråga 2024/25:228 av Monica Haider (S)
Situationen för järnvägspendlare i södra Sverige

Monica Haider har frågat mig om jag tycker att det är rimligt att ett företag ska behöva arrangera pendlingsresor för sina anställda, och vad jag kommer att göra, på kort och lång sikt, för att pendlingssituationen i södra Sverige ska förbättras och företagen där ska kunna fortsätta att driva och utveckla sin verksamhet.

Regeringens utgångspunkt för infrastrukturpolitiken är att hela Sverige ska fungera. Villkoren för att leva, bo och verka i hela landet ska stärkas. En välfungerande transportinfrastruktur stärker såväl Sveriges samlade konkurrenskraft som regional utveckling.

Underhållet av infrastrukturen har under lång tid tillförts för lite resurser, samtidigt som kostnadskontrollen har varit bristfällig. I flera decennier har underhållet av vägar och järnvägar nedprioriterats och underhållsskulden har tillåtit växa. Det har medfört att det långsiktigt inte har funnits förutsättningar för

Trafikverket att genomföra det underhåll som krävts för att upprätthålla anläggningens funktionalitet.

Tågresenärer och godstransportörer ska kunna lita på att tågen kommer fram i tid. Regeringen arbetar för en transportinfrastruktur som fungerar, där vägarna är hela och tågen går i tid. Behoven är stora och det är nödvändigt att göra genomtänkta prioriteringar mellan olika åtgärder. Det innebär att vi måste vårda det befintliga transportsystemet och prioritera underhåll men också investera i ny infrastruktur där det behövs.

Den 3 oktober överlämnade regeringen en infrastrukturproposition till riksdagen med historiskt stora satsningar på transportinfrastrukturen. Den ekonomiska ramen för perioden 2026–2037 föreslås öka med 200 miljarder kronor jämfört med den tidigare planperioden, till 1 171 miljarder kronor. Det innebär en stor utökad satsning på underhåll vilket även inkluderar att återta eftersatt underhåll på den nivå som Trafikverket bedömer är maximalt möjligt under kommande planperiod. Att genomföra stora investeringar i transportinfrastruktur tar tid att planera och genomföra. Det är viktigt att det planeras och genomförs väl för att störa så lite som möjligt samtidigt som framförhållningen till medborgare och näringsliv är god.

Jag vill även återigen påminna Monica Haider att det inte bara är infrastrukturen som är avgörande för att tågtrafiken ska fungera.

Över tid så har cirka 30 procent av tågförseningarna orsakats av järnvägsföretag och en nästan lika stor andel av yttre faktorer som olyckor och tillbud. För att uppnå en bättre total funktion i järnvägssystemet är det därför viktigt att alla berörda aktörer samverkar och att det finns en branschgemensam lägesbild.

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att redovisa åtgärder för att stärka järnvägsunderhållets genomförande och järnvägstrafikens robusthet, tillförlitlighet och punktlighet (LI2023/03037). Trafikverket ska bland annat redogöra för de åtgärder som vidtas för att stärka sin beställarkompetens och förmåga att planera och genomföra järnvägsunderhåll.

Uppdraget redovisades i februari, och en uppföljande rapportering har skett i juni 2024. Den 21 oktober redovisade Trafikverket den sista uppföljande rapporten för regeringsuppdraget. I rapporten beskrivs bland annat hur utökade ekonomiska ramar tillsammans med pågående utvecklingsprojekt börjat ge resultat. Järnvägsunderhållets omfattning och genomförande för 2024 förväntas öka med 18 procent jämfört med 2023. Även andelen reinvesteringar fortsätter att öka vilket gör att allt fler av järnvägsanläggningens slitna anläggningsdelar som t.ex. spår och växlar, ställverk och kontaktledningar, kan bytas ut till förmån för nya och slitstarka komponenter.

Det är inte rimligt att företag och andra verksamheter hindras från att bedriva sin verksamhet på grund av bristande underhåll.

Fler av de problem som vi idag ser i järnvägstrafiken är resultatet av ett underdimensionerat underhåll i decennier. Regeringen vänder nu den destruktiva trenden att strunta i underhåll och prioriterar upp underhåll. Både vad gäller mer pengar till underhåll och mer underhåll för pengarna. Utöver regeringens initiativ som nämns ovan pågår ett flertal utvecklingsaktiviteter och åtgärder såväl inom Trafikverket som i samverkan med branschen för att förbättra järnvägens funktion. Det är viktigt att arbetet fortsätter i högt tempo. Jag kommer fortsatt att följa arbetet noga.

Stockholm den 30 oktober 2024

Andreas Carlson